

Regeldrukagenda gaat strijd aan met bureaucratie

Iedereen is het erover eens: er moet een einde komen aan de overbodige papieren rompslomp in het onderwijs. Werkgevers, werknemers en ministerie ondertekenen komende week de zogenaamde Regeldrukagenda 2014-2017. Docent Klassieke Talen Marieke van den Bosch dacht erover mee en zegt: 'Ik heb goede hoop dat er iets gaat gebeuren aan de hoge werkdruk.'

In het vorig jaar gesloten Nationaal Onderwijs Akkoord (NOA) staat de afspraak dat de regeldruk zou worden aangepakt. Helen van den Berg, voorzitter CNV Onderwijs, is blij met het resultaat: 'We weten natuurlijk allemaal dat werkdruk en regeldruk een probleem zijn en CNV Onderwijs bepleit al jaren maatregelen om daar wat aan te doen. Dat het probleem nu duidelijk bij iedereen

op de kaart staat, vind ik winst en een belangrijke eerste stap. Alle partijen vinden dat er iets moet gebeuren en daar kunnen we elkaar op aanspreken.'

PLANNEN SCHRIJVEN

In 2013 hield CNV Onderwijs een peiling onder haar leden over werkdruk. Daaruit kwam naar voren dat niet de lessen, maar juist lesgebonden taken (zoals oudercontracten, lesvoorbereiding, handelingsplannen) en niet-lesgebonden taken de hoge

MOET DAT VAN DE INSPECTIE OF NIET? (primair onderwijs)

In het algemeen geldt dat er geen hele boekwerken aan administratie en registratie verplicht zijn. De school moet duidelijk maken dat de kwaliteit van het onderwijs goed is. Dat leerlingen datgene krijgen wat nodig is. De invulling hiervan is aan de school zelf.

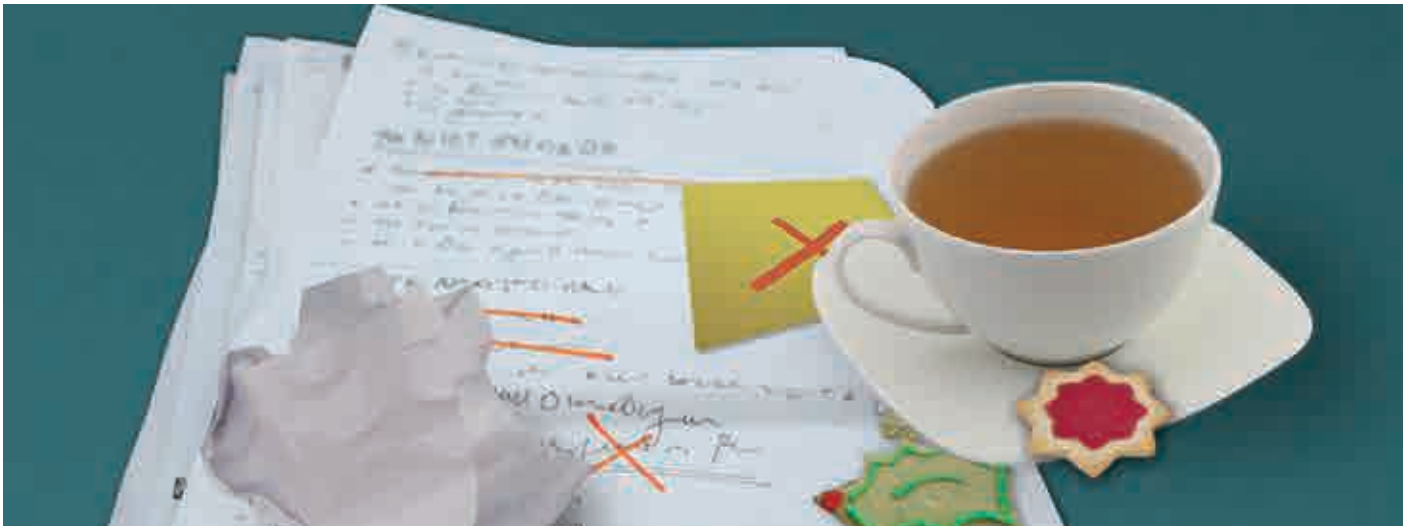
	NIET VERPLICHT	VERPLICHT
Toetsen	Een kleutertoets is niet verplicht. De toetsen die bij het lesmateriaal horen dat veel scholen gebruiken, zijn niet verplicht. De school kan zelf beslissen over de hoeveelheid toetsen.	Een eindtoets voor alle leerlingen van groep 8 voor taal en rekenen is verplicht vanaf 2015. Dit met uitzondering van moeilijk lerende, meervoudig gehandicapte of pas kort in ons land zijnde kinderen en leerlingen in speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs.
Leerlingvolgsysteem	Het leerlingvolgsysteem van Cito is niet verplicht. Scholen zijn vrij te kiezen hoe ze ontwikkelingen in kaart brengen.	Er moet een samenhangend systeem zijn voor het volgen van prestaties en ontwikkelingen van leerlingen. Ontwikkelingen laten zien is voldoende. Daarbij is er voorkeur vanuit de Inspectie voor het eens per jaar afnemen van een landelijk genormeerde toets in alle leerjaren.
Volgen sociaal emotionele ontwikkeling	Scholen zijn niet verplicht tot gebruik van bv SCOL of ZIEN. Scholen zijn vrij in het kiezen van een (eigen) systeem.	Scholen moeten de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen volgen. Daarbij is er voorkeur voor de gegevens uit zelfrapportage door leerlingen.
Kleuterobservaties	Kleuterobservaties zijn niet verplicht	Scholen moeten de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen volgen.
Individueel handelingsplan	Individueel handelingsplan is niet meer verplicht	
Ontwikkelingsperspectief	Ontwikkelingsperspectief hoeft niet voor het basis ondersteuningsaanbod (begeleiding dyslexie, kortdurende remedial teaching).	Een ontwikkelingsperspectief is verplicht voor alle leerlingen in het reguliere onderwijs die extra ondersteuning nodig hebben en voor leerlingen in het speciaal (basis) onderwijs. Leerlingen kunnen daarbij geclusterd worden.
Groepsplan	Een groepsplan is niet verplicht. Minimale plannen als didactisch hulpmiddel zijn voldoende.	

werkdruk veroorzaken. Op de vraag in welke taken flink gesneden zou kunnen worden, stonden op de eerste drie plaatsen: handelingsplannen schrijven, groepsplannen en vergaderingen. Ook bij de antwoorden op de open vragen kwam de administratieve last veelvuldig naar voren als grote werkdruk- en irritatiebron. Van den Berg: 'Vanuit dit onderzoek hebben we veel praktijkgeluiden laten horen in de besprekingen over de Regeldrukagenda. Ook ons webinar over werkdruk en de drie bijeenkomsten met de Inspectie van vorig jaar, hebben bouwstenen aangedragen voor de afspraken die nu gemaakt zijn.'

FABELS EN FEITEN

In de Regeldrukagenda is afgesproken dat de Inspectie actief gaat communiceren over fabels en feiten (zie schema in dit artikel). Van den Berg: 'Handelingsplannen en groepsplannen,

de grote irritatie voor onze leden, zijn dus helemaal niet verplicht. Als leraren dit zien, kunnen ze daarmee naar hun leidinggevende: "Het is niet verplicht, waarom doen we het dan?", eventueel ondersteund door hun MR, die op zijn beurt weer gesteund kan worden door CNV Onderwijs. Het feit dat deze afspraken gedragen worden door zowel werknemers als werkgevers, maakt het makkelijker bespreekbaar. Ik verwacht dat dit helderheid schept over wat moet en wat niet en dat het op den duur de werkdruk zal verminderen.' Administratieve zaken die na deze verhelderingen over plichten nog overblijven, kunnen gemeld worden bij een

meldpunt van het ministerie, waardoor er een volledig beeld ontstaat van de regeldruk op scholen. Verder gaan ambtenaren in de schoolpraktijk de werk- en regeldruk ervaren en onderzoeken. Ook zal er iets gedaan worden aan dubbele registratie van school- of leerlinggegevens, zodat scholen niet steeds lastig gevallen worden met verzoeken om informatie.

GOEDE HOOP

Marieke van den Bosch, docent Klasieke Talen op het Christelijk Lyceum Delft en lid van de Sectorraad Voortgezet Onderwijs van CNV Onderwijs, praatte mee over de regeldrukagenda in de werkgroep voortgezet onderwijs. Ze heeft goede hoop dat de maatregelen die in de agenda staan iets gaan veranderen aan de hoge werkdruk in het onderwijs. Ze noemt drie afspraken waar ze hoge verwachtingen van heeft. 'De duidelijke voorlichting van de Inspectie: niet alles wat in de wandelgangen "moet van de Inspectie", moet ook altijd van de Inspectie. Als je wel iets moet vastleggen, hoeft dat niet altijd pagina's lang, het kan ook korter. In het voortgezet onderwijs komen regels waar docenten last van hebben vaak niet zozeer van de overheid, maar van de school zelf. Daarom is afgesproken dat de professionele dialoog op school hierover gestimuleerd wordt. Dat is het tweede punt waar ik veel van verwacht. Teams en leiding moeten met elkaar in gesprek over vragen als: hoe vaak moet je toetsen? Zijn al die toetsen wel nodig? Hoe snel moeten toetsen nagekeken zijn? De derde actie waar ik

goede hoop door krijg is de opstelling van een handreiking over taakbeleid en slim omgaan met tijd. Nu wordt op scholen heel verschillend omgegaan met bijvoorbeeld het aantal lesweken, opslagfactor en vaste voet. Dit zijn zaken die een voelbare invloed op de werkdruk hebben.'

UITSMEREN

Van den Bosch is heel blij met haar eigen school op dit punt. 'Wij hebben met MR en directie gekeken aan welke knoppen je kunt draaien om iets aan de werkdruk te doen. We werken met 38 lesweken van 24 lessen, hebben de tijd voor voorbereiding per lesuur iets verhoogd en het aantal benodigde uren voor mentoraat uitgebreid. Daardoor blijft er minder tijd over voor andere taken. Er zijn wat taken naar het onderwijsondersteunend personeel gegaan en bepaalde dingen doen we niet meer of minder uitgebreid.' Zelf ervaart Van den Bosch haar werkdruk niet als heel hoog. 'Ik werk wel bewust vier dagen omdat ik ook veel voor de bond wil doen.'

VERTROUWEN

CNV Onderwijs heeft in het overleg erg gehamerd op de gevolgen van de meten-is-weten-cultuur en *teaching to the test*. Afgesproken is dat op schoolniveau in primair en voortgezet onderwijs de dialoog gestimuleerd wordt over toetsing: wat is nodig en hoe vaak? En dat er een onderzoek komt naar de gevolgen van de meten-is-weten-cultuur in het voortgezet onderwijs. Van den Berg: 'Dat wil niet zeggen dat het van vandaag op morgen verandert, maar het is goed dat iedereen zich ervan bewust raakt dat het is doorgeschoten. CNV Onderwijs wil dat er een andere manier van kwaliteitstoezicht in het onderwijs ontstaat, uitgaande van vertrouwen in de leraren en een professionele lerende cultuur.'

De lijst met maatregelen in de Regeldrukagenda is omvangrijk. Na 17 december, de dag van ondertekening door alle partijen, staat hij op www.cnvo.nl. Van den Berg verwacht dat alle afspraken samen er voor zullen zorgen dat de werkdruk afneemt in het onderwijs. 'Het zou mooi zijn dat als over drie jaar deze Regeldrukagenda is uitgevoerd, leraren een veel groter deel van hun tijd kunnen besteden aan onderwijs.'

Ciska de Graaff